

AH 3725
2022Z14798

Antwoord van minister Helder (Langdurige Zorg en Sport) (ontvangen 19 augustus 2022)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 3615

1. Bent u bekend met het bericht 'Mogelijke corruptie in Zwols Isala-ziekenhuis groter dan gedacht'?¹

Antwoord 1

Ja.

2. Welke rol hebben interne en externe toezichthouders bij zorgorganisaties als het gaat om toezicht, onderzoek en aanpak van mogelijke fraude of onrechtmatigheden binnen de organisatie?

Antwoord 2

De raad van commissarissen of de raad van toezicht heeft ingevolge het Burgerlijk Wetboek (BW) tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de onderneming. Indien zorgaanbieders zich committeren aan de Governancecode zorg 2022 en deze implementeren in hun organisatie, dan is dit ook een instrument om niet-integere activiteiten te voorkomen. Zo moet er aandacht zijn voor eventuele (schijn van) belangenverstrengeling en dat te allen tijde de belangen van de zorgorganisatie en haar patiënten voorop staan. Dit zijn elementen die, indien van toepassing, ook in de statuten van de organisatie terug moeten komen.

De raad van bestuur moet zorgdragen voor zorgvuldige besluitvorming naar procedure, proces en inhoud. De besluitvorming moet toetsbaar zijn voor de raad van commissarissen of raad van toezicht. Een besluit, de adviezen daarover en daar waar van toepassing de goedkeuring, worden goed vastgelegd en moeten later traceerbaar zijn. Zie over de Governancecode zorg 2022 ook antwoord 4.

¹ NOS, 30 juni 2022, 'Mogelijke corruptie in Zwols Isala-ziekenhuis groter dan gedacht' (Mogelijke corruptie in Zwols Isala-ziekenhuis groter dan gedacht' (nos.nl))

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ziet erop toe dat zorgaanbieders verplichtingen gesteld bij of krachtens de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) naleven. Het gaat dan om voorschriften ten aanzien van prestaties, tarieven, declaraties, administratie en de verstrekking van gegevens. Zo kan een zorgaanbieder bijvoorbeeld alleen rechtmatig declareren indien een goede administratie aanwezig is. Dit geeft inzicht en is een goed instrument om fraude of onrechtmatigheden te herkennen dan wel te voorkomen. Hieraan gerelateerd zijn de formele en materiële controles die zorgverzekeraars achteraf uitvoeren in het kader van rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw). De NZa en zorgverzekeraars gaan zowel risico gestuurd (proactief) als incidenteel (reactief, bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen) te werk.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) houdt in de eerste plaats toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde zorg en niet op de rechtmatigheid van zorg. De IGJ houdt wel toezicht op de meldplicht, de vergunningplicht en de bijbehorende bestuursstructuren zoals neergelegd in de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza). De eisen met betrekking tot de bestuursstructuur houden onder andere in dat de zorgaanbieder een interne toezichthouder moet hebben. De interne toezichthouder houdt toezicht op het beleid van de dagelijkse of algemene leiding van de instelling en de algemene gang van zaken binnen de instelling en staat de dagelijkse of algemene leiding van de instelling met raad ter zijde. Het hebben van een intern toezichthouder helpt zorgaanbieders bij het voorkomen dan wel aanpakken van niet-integer gedrag. De toezichthouder ziet toe op het verantwoord afwegen en beheersen van kansen en risico's en houdt zowel het organisatiebelang als het maatschappelijk belang voor ogen.

3. Hoeveel zorgorganisaties, zowel absoluut als relatief, beschikken over een meldpunt, gegeven het feit dat de Governance Code Zorg 2022 stelt dat een zorgorganisatie moet beschikken over een vertrouwenspersoon als meldpunt voor afwijkend gedrag, zorg over integriteit en/of misstanden? Hoeveel meldingen zijn er via een dergelijk meldpunt uiteindelijk bij de externe toezichthouder terecht gekomen in 2021 en 2022?

Antwoord 3

Ik heb geen overzicht van het aantal zorgaanbieders dat beschikt over een vertrouwenspersoon als meldpunt voor afwijkend gedrag of zorg over integriteit dan wel van het aantal meldingen dat via een meldpunt bij de externe toezichthouder terecht komt. De Governancecode zorg 2022 is een door Brancheorganisaties Zorg (BoZ) opgestelde privaatrechtelijke vorm van zelfregulering. De leden van ActiZ, de Nederlandse ggz, NFU, NVZ en VGN verplichten zichzelf met hun lidmaatschap tot toepassing en naleving van de

Governancecode Zorg. De code geldt in ieder geval voor iedere zorgorganisatie die lid is van één van deze brancheorganisaties en de daarmee verbonden groeps- en dochtermaatschappijen die zorg verlenen. Daarnaast kunnen zorgaanbieders die niet lid zijn van één van bovenstaande brancheorganisaties ook gebruik maken van de Governancecode Zorg.

4. Welke instrumenten hebben zorgorganisaties nog meer tot hun beschikking om mogelijk niet-integere activiteiten binnen de organisatie te voorkomen en/of aan te pakken?

Antwoord 4

Het is van belang dat zorgaanbieders investeren in een integere en professionele bedrijfsvoering en in mechanismen die borgen dat hun bedrijfsvoering transparant, integer en beheerst is. Dat is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van zorgaanbieders zelf.

Zoals bij antwoord 2 aan de orde kwam, is het committeren aan en implementeren van de Governancecode zorg 2022 door een zorgaanbieder een instrument om niet-integere activiteiten te voorkomen. Hieronder valt ook de bepaling dat zorgaanbieders voor medewerkers beschikken over een vertrouwenspersoon als meldpunt voor afwijkend gedrag, zorg over integriteit en/of misstanden. Tevens dienen ze dan ook te beschikken over een klokkenluidersregeling. Wanneer een zorgaanbieder 50 werknemers of meer heeft, dient er sowieso een klokkenluidersregeling te zijn²

Op grond van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) dient de zorgaanbieder de zorgverlening op zodanige wijze te organiseren dat dit leidt tot het verlenen van goede zorg. Dit betekent - naast zorg voor personele, materiële en bouwkundige voorzieningen - ook dat de zorgaanbieder zorgdraagt voor een zodanige toedeling van verantwoordelijkheden, bevoegdheden, alsmede afstemmings- en verantwoordingsplichten, dat een en ander redelijkerwijs moet leiden tot het verlenen van goede zorg. In de rol van werkgever heeft de zorgaanbieder bovendien op grond van de Wkkgz een aantal specifieke verplichtingen ten aanzien van de zorgverleners die in zijn instelling werken. Zo heeft de zorgaanbieder de verplichting zich ervan te vergewissen dat de wijze waarop zorgverleners in het verleden hebben gefunctioneerd, niet in de weg staat aan het inzetten van die zorgverleners bij het verlenen van zorg in hun instelling. Ook heeft de zorgaanbieder op grond van deze wet de verplichting de opzegging, ontbinding of niet-voortzetting van

² [wetten.nl - Regeling - Wet Huis voor klokkenluiders - BWBR0037852 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Wet Huis voor klokkenluiders - BWBR0037852 (overheid.nl))

een dienstverband met een zorgverlener op grond van zijn oordeel dat de zorgverlener ernstig tekort is geschoten in zijn functioneren, te melden bij de IGJ. De IGJ doet nader onderzoek naar een dergelijke melding wanneer er mogelijk sprake is van een situatie die voor de veiligheid van cliënten of de zorg of een bedreiging kan betekenen.

Daarnaast kan de zorgaanbieder in de rol van werkgever van een geregistreerde zorgverlener een tuchtklacht indienen. Het tuchtcollege toetst aan twee tuchtnormen uit de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). De eerste tuchtnorm betreft het handelen of nalaten in strijd met de zorg die de beroepsbeoefenaar behoort te verlenen en de tweede tuchtnorm omvat enig ander handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk beroepsbeoefenaar betaamt. Het Tuchtcollege oordeelt of de klacht van de werkgever moet leiden tot maatregelen.

5. Deelt u de mening van de Algemene Rekenkamer dat toezichthouders voldoende instrumenten tot hun beschikking hebben om hun rol in het voorkomen en herkennen van fraude te vervullen en dat het vooral een kwestie is van handhaven door de toezichthouders? Kunt u aangeven hoe u de toezichthouders hier op aanspreekt en dit terugkoppelt aan de Kamer?

Antwoord 5

Naar aanleiding van het rapport over zorgfraude van de Algemene Rekenkamer heb ik u mijn kabinetsreactie gestuurd.³ Daarin heb ik uiteengezet dat het beter kan en moet. De huidige mogelijkheden moeten maximaal worden benut: doen wat nu al kan. Vanuit mijn ministerie wil ik een impuls geven aan de goede voorbeelden uit de praktijk. In de Kamerbrief heb ik ook toegelicht hoe ik vanuit mijn verantwoordelijkheid de toezichthouders onder meer met nieuwe wetgeving beter in staat wil stellen hun werk te doen in het tegengaan van niet-integere zorgaanbieders.

6. Welke inzet plegen Medisch Specialistische Bedrijven op dit moment in de transitie richting passende zorg, het verbeteren van de bestuurbaarheid van ziekenhuizen en het tegengaan van perverse prikkels? Is deze inzet voldoende? Zo nee, wat bent u bereid te doen om deze inzet te helpen vergroten?

Antwoord 6

Om iets over de inzet van de medisch specialistische bedrijven te kunnen zeggen, moet daarvoor eerst inzicht verkregen worden in de stand van zaken en de vorderingen daarop. Dit zal moeten blijken uit de monitoring die wordt vormgegeven. De minister van VWS zal de Tweede Kamer in het najaar in een brief informeren over het tijdspad met alle relevante aspecten en stappen

³ Kamerstuk 28 828, nr. 133

rondom de transformatie naar passende zorg van medisch specialistische bedrijven.